

عنوان مقاله:

واکاوی نظام ساختاری شهرهای ایران در دوره صفویه، بر اساس مطالعه متون و اسناد تاریخی. نمونه موردی: سفرنامه آدام اولناریوس

محل انتشار:

فصلنامه رهپویه معماری و شهرسازی، دوره 1، شماره 2 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 13

نویسندگان:

الهام تقی زاده - گروه معماری، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قزوین، ایران.

نعیمه خداداد - گروه معماری، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد خلخال، ایران.

احمد میرزا کوچک خوشنویس - گروه ابنیه و بافت، پژوهشگاه میراث فرهنگی، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

دوره صفوی که به دلیل رشد اجتماعی و رونق اقتصادی بستر مناسبی برای اعتلای فرهنگ ایرانی- اسلامی بوده است. نقطه عطفی در تاریخ ایران محسوب می شود. شناخت ساختار شهرهای دوره صفویه بر اساس متون و نقشه های تهیه شده توسط سفرنامه نویسان از اهمیت زیادی برخوردار است؛ چراکه شهرها، پس از دورانی از فترت و زوال شهرنشینی، با رشد و توسعه ای مواجه می شوند و شکل و ساختار آنها تغییر می یابد. مطالعه متون تاریخی و کتب جغرافیدانان و سیاحان، به عنوان شکل ویژه ای از منابع باقیمانده، نقشی اساسی در مطالعه شیوه معماری و شهرسازی ایران دارند. از اسناد تاریخی تصویری بجا مانده، شهرهای دوره صفوی نقشه های منحصربفردی است که توسط اولناریوس ترسیم و در سفرنامه وی آمده است. بررسی این نقشه می تواند ساختار شهرهای این دوره را از ابعاد مختلف مکشوف سازد. هدف این پژوهش، تبیین نظام ساختاری معماری و شهرسازی دوره صفویه و تحلیل ساختار کالبدی شهرها در عصر صفوی است. پژوهش حاضر از نظر ماهیت و روش، توصیفی تحلیلی است. شیوه و ابزار گردآوری داده ها، به روش متن کاوی اسناد و مدارک است. تجزیه و تحلیل داده، به شیوه کیفی، و متکی به تفکر، استدلال و تحلیل عقلانی است. یافته های پژوهش حاکی از آن است که پیدایش نظم و کلیتی معنادار در شهرهای دوره صفویه، متأثر از نظام هندسی و سازماندهی کالبدی است. شکل دادن به کلیت شاکله شهر، بر مفاهیمی همچون؛ مفصل ها، جهت ها و محورها سلسله مراتب، ارزش گذاری، مرتبت و منزلت تعیین فضایی و به هم پیوستگی تاکید می کند.

کلمات کلیدی:

واکاوی، نظام ساختاری، دوره صفویه، متون تاریخی، سفرنامه آدام اولناریوس

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1733872>

